

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง ...ถอดองค์ความรู้การทำงานเกษตรในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี... “การผลิตอินทผลัม”	
เจ้าของความรู้ หรือผู้ให้ข้อมูล...นางสาวอรภาณีย์ กิจพรชัยพงศ์ (น้องสา) และนายรัตนพล ภาคาพรต ตำบลบ่ายาว อำเภอวังสามหมอ.จังหวัดอุดรธานี.....	
วันที่บันทึกความรู้ ....๑๐...../....ก.ค...../....๖๖.....	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<ul style="list-style-type: none"> ● นางสาวอรภาณีย์ กิจพรชัยพงศ์ (น้องสา) และนายรัตนพล ภาคาพรต อายุ ๓๘ ปี เดิมมีการปลูกลูกมันสำปะหลัง พบว่าค่าใช้จ่ายในการปลูก ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งค่าแรง ค่าปุ๋ย ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงได้หันมาทดลองปลูกอินทผลัม โดยการศึกษาจากสื่อต่างๆ ทั้งทางยูทูปและไปศึกษาดูงานจากสวนต่างๆ ซึ่งเริ่มจากการลองผิดลองถูก โดยปลูกด้วยเมล็ด ปลูกอยู่หลายสายพันธุ์ เมื่อต้นใหญ่บางต้นก็เป็นตัวผู้บางต้นก็เป็นตัวเมีย ปลูกอยู่นานไม่ประสบความสำเร็จ จึงหันมาปลูกแบบเนื้อเยื่อแทน ใช้สายพันธุ์บาฮี ปีที่ ๕ ปีที่ ๖ ก็เริ่มให้ผลผลิต แต่ละต้นน้ำหนักกว่า ๔๐-๕๐ กิโลกรัม ราคาอยู่ตามขนาดของผล มีเกรดเอ เกรดบี และเกรดซี ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกอยู่ ๒ แปลงๆแรก ๖ ไร่ ให้ผลผลิต ๔ ไร่ แปลงที่ ๒ ปลูก ๔ ไร่ ให้ผลผลิต ๓ ไร่ โดย ๑ ไร่ปลูกได้ ๒๕ ต้นขนาด ๘ x๘ เมตร ผลผลิตที่ออกมาส่วนใหญ่มีคนมาจองเอาไว้แล้ว เชื่อว่าตลาดอินทผลัมยังไปได้อีกไกล ปัจจุบันมีการเตรียมขยายแปลงปลูกเพิ่ม ● <u>สายพันธุ์อินทผลัมที่มีการปลูกในพื้นที่</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ บาฮี ○ โคนินซี ○ อัมเอสตาฮาล ○ ชิซฮันสัน ● <u>ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของอินทผลัม</u> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ต้น อินทผลัมเป็นไม้ผลยืนต้นมีความสูงได้ถึง ๒๐ - ๕๐ เมตร หรืออาจได้มากกว่านั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ล้อมลำต้นทั่วไปจะอยู่ที่ประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตรขึ้นอยู่กับสายพันธุ์คล้ายขนนก โดยบริเวณโคนของก้านใบจะมีหนามที่แหลมคม ใบจะมีความยาวประมาณ ๓๐ - ๕๐ เซนติเมตร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อเสนอแนะ ○ <u>การขยายพันธุ์อินทผลัม</u> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การเพาะเมล็ด การเพาะเมล็ด คือ การขยายพันธุ์แบบอาศัยเพศ ขยายพันธุ์ได้เร็ว ต้นทุนในระยะเริ่มต้นต่ำ กว่าวิธีการอื่นๆ แต่เนื่องจากอินทผลัมเป็นพืชที่ไม่สมบูรณ์เพศเมล็ดที่ได้ อาจมีโอกาสเป็นต้นตัวผู้และ ต้นตัวเมียได้อย่างละครึ่ง ซึ่งจะไม่สามารถทราบเพศได้ทันทีหลังจากการเพาะเมล็ด แต่ต้องรอจนกว่า อินทผลัมจะออกดอกจึงจะทราบเพศได้อย่างชัดเจน หากได้ต้นตัวเมียไปปลูกลูกที่ได้ก็อาจไม่เหมือน ต้นแม่ เนื่องจากผลผลิตที่ได้ของอินทผลัมมาจากการผสมกันข้ามต้นจึงถือว่าเมล็ดที่ได้เป็นพันธุ์ ลูกผสม คุณภาพทั้งขนาดและรสชาติจึงอาจจะแย่งหรือใกล้เคียงกับต้นแม่ก็ได้ ○ <u>ข้อดีของการเพาะเมล็ด</u> <ul style="list-style-type: none"> ■ ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ เจริญเติบโตได้ดี ■ มีรากแก้ว สามารถหยั่งในดินได้ลึกหาน้ำและอาหารได้ดี ■ ทำได้ทุกฤดูกาล

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้</p>	<p style="text-align: center;">ข้อแนะนำ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้</p>
<p>• การปลูกและการดูแลรักษาอินทผลัม</p> <p>๑. การปลูกอินทผลัม</p> <p>การเตรียมพื้นที่ปลูกอินทผลัมปัจจัยแรกคือ พื้นที่ที่ต้องได้รับแสงแดดตลอดทั้งวัน ปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแหล่งน้ำสามารถให้น้ำได้ในหน้าแล้ง ระยะห่างในการปลูกที่เหมาะสมคือ ๗ x ๗ เมตร หรือ ๘ x ๘ เมตร เนื่องจากอินทผลัมเมื่อโตเต็มที่จะมีทางใบกว้างยาวโดยประมาณ ๓.๒ - ๓.๕ เมตร ขนาดของหลุมที่เหมาะสมคือ ขนาด ๘๐ x ๘๐ x ๘๐ เซนติเมตร และ ๑๐๐ x ๑๐๐ x ๑๐๐ เซนติเมตร (กว้างxยาวxสูง) รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ขุยมะพร้าว ขี้เถ้าแกลบ แกลบหลัก แล้วนำดินที่ขุดขึ้นมา ๓ ส่วน ผสมกับปุ๋ยคอก ๑ ส่วน ถมกลับลงไปหลุมสูงจนเป็นเนิน แล้วนำต้นกล้าลงปลูกให้กระปุกโคนต้นกล้าเสมอกับหน้าดิน</p> <p>๒. การให้น้ำ</p> <p>อินทผลัมเป็นพืชที่ต้องการน้ำพอสมควร เมื่อต้นอินทผลัมเจริญเติบโตได้ประมาณ ๓ ปีขึ้นไป จะเริ่มกระบวนการสะสมอาหารในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคม เริ่มสร้างตาดอกภายใน ซอกของกาบใบภายในลำต้นเป็นช่วงที่ต้องการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง จะทำให้ต้นอินทผลัมสะสมสารอาหารอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างตาดอกที่สมบูรณ์ และจะต้องให้น้ำแบบนี้ จนกว่าจะเข้าฤดูฝน จากนั้นพิจารณาตามความเหมาะสมจากสภาพอากาศ แต่ไม่ควรปล่อยให้ต้นขาดน้ำ</p> <p>๓. การใส่ปุ๋ย ในแปลงมีการผลิตอินทผลัมแบบอินทรีย์ ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยมูลไก่ ๒ ครั้ง</p> <p>๔. การตัดแต่งใบ การตัดแต่งใบแก่รวมถึงการตัดหนาม (เงี่ยงแหลม) ทั้ง ปกติจะตัดปีละ ๑ ครั้งในช่วงเดือน มกราคม หรือช่วงที่ต้นเริ่มแทงลั่นออกมา เพื่อเตรียมการผสมเกสร ไม่ให้ใบเก่าเป็นที่อยู่อาศัยของแมลง และป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายในขณะที่ทำงาน เนื่องจากบริเวณโคนใบอินทผลัมจะมีหนามที่แข็ง และยาว การตัดใบเก่า ต้องตัดเฉพาะก้านใบด้านล่างเท่านั้น ให้ก้านใบยังคงแผ่กว้างออกไปรอบๆ ต้น ไม่ควรตัดก้านใบด้านข้างรอบต้นออกเพราะต้นจะเหี่ยวใบน้อยเกินไป</p>	<p>■ ต้องดูแลเอาใจใส่ในระยะแรกที่แยกหน่อมาปลูก เพราะสามารถเกิดเชื้อรารากเน่าโคนเน่าได้ง่าย</p> <p>๓. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ</p> <p>การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อหรือการขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ เป็นการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัย เพศเช่นเดียวกับการแยกหน่อจากต้นแม่ คือการนำชิ้นส่วนต่างๆ ของพืช มาเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ ในสภาพปลอดเชื้อ เพื่อให้ได้ต้นพันธุ์อินทผลัมที่ทราบเพศชัดเจน และขยายพันธุ์ได้ในปริมาณมากอย่างรวดเร็ว เทคนิคนี้นิยมใช้ในการขยายพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์กรรม งานด้านโรคพืช และการเก็บรักษาพันธุ์พืช</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อดีของการแยกหน่อจากต้นแม่ <ul style="list-style-type: none"> ■ ง่ายและได้ต้นกล้าจำนวนมาก ■ กำหนดเพศได้ชัดเจน ปลอดโรค มีลักษณะพันธุกรรมเหมือนต้นแม่พันธุ์ให้ผลผลิตสม่ำเสมอ และเป็นวิธีขยายพันธุ์ที่นำเชื่อถือ ○ ข้อเสียการแยกหน่อจากต้นแม่ <ul style="list-style-type: none"> • ต้นทุน เนื่องจากใช้เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ในต่างประเทศมีต้นทุนสูง เมื่อต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศด้วยแล้ว ผ่านการจัดการด้านภาษีนำเข้าอะไรต่างๆ แล้ว จึงมีราคาสูง <p>ที่มา : โครงการงานวิจัย วิจัยและพัฒนาพันธุ์อินทผลัม (จารุฉัตร เชนยทิพย์, ๒๕๕๘)</p> <div style="text-align: center;"> </div>

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้</p>	<p style="text-align: center;">ข้อแนะนำ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้</p>
<p>ข้อควรระวังคือ ต้องอย่าให้เกิด แผลบริเวณลำต้นเพราะจะทำให้ตัวงวงง เข้ามาวางไข่ที่บริเวณรอยแผลได้</p> <p>๕. การผสมเกสร</p> <p>อินทผลัมมีต้นตัวผู้และต้นตัวเมียแยกต้นกัน การผสมโดยวิธีธรรมชาติคือลมและแมลงจึงทำให้อินทผลัมติดลูกไม่ตก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้แรงงานคนช่วยสำหรับการผสมเกสร ปกติแล้วอินทผลัมต้นตัวผู้จะออกดอกก่อนต้นตัวเมีย จึงต้องดำเนินการเก็บเกสรต้นตัวผู้ไว้รอผสมให้กับเกสร ต้นตัวเมีย เมื่อจันทัวผู้แตกดอกออกมาเห็นกลีบดอกสีขาวเป็นแฉกๆ ให้นำถุงพลาสติกมาคลุมแล้วผูก ปากถุงไว้ จากนั้นตัดช่อดอกออกมาแล้วนำมาแขวนจะได้ละอองเกสรตกลงมา ให้นำละอองเกสรมาใส่ ถุงแล้วไล่อากาศออกปิดปากถุงให้สนิทแล้วนำไปเก็บไว้ในตู้เย็นช่องปกติ ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับ การผสมเกสรคือ ช่วงเช้า โดยนำเกสรต้นตัวผู้ที่เก็บไว้บางส่วนมาใส่ถุงพลาสติกแขวนถุงให้ละอองเกสร พุ้งกระจายในถุง แล้วนำไปครอบดอกตัวเมียเขาให้ละอองเกสรผสมกันโดยควรทำซ้ำอีก ๑ ครั้งในวัน ต่อมา หากหลังการผสมเกสรไปแล้ว ๔ - ๖ ชั่วโมงเกิดฝนตกจะต้องดำเนินการผสมเกสรใหม่ เพื่อให้ อินทผลัมติดผลได้ดีขึ้น</p> <div data-bbox="459 1189 751 1574" data-label="Image"> <p style="font-size: small; text-align: center;">ดอกตัวผู้ (ซ้าย) และ ดอกตัวเมีย (ขวา) ที่มา: https://www.technologychooban.com/bullet-news-today/article.24777</p> </div> <p>๖. การตัดแต่งช่อผล</p> <p>จะต้องทำการปลิดผลอินทผลัมบางส่วนในช่วงที่ผลยังมีขนาดเล็กออกบ้าง เพื่อให้ผล อินทผลัมที่เหลืออยู่มีขนาดใหญ่ มีคุณภาพที่ดี สุกเร็ว มีราคาสูง เป็นที่ต้องการของตลาดโดยจำนวน ผลที่เหมาะสมอยู่ที่ประมาณ ๒๐ - ๒๕ ผลต่อก้าน และต้องมีประมาณ ๔๐ - ๔๕ ก้านต่อช่อ เนื่องจาก หากปล่อยให้แต่ละช่อมีจำนวนก้าน และมีผลผลิตตกมากจนเกินไปจะทำให้ผลที่ได้มีขนาดเล็กและมีผลที่ไม่สมบูรณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ <ul style="list-style-type: none"> ○ การดูแล รักษา อินทผลัม โดยสวนภูผาลัม <div data-bbox="1134 465 1342 674" data-label="Image"> </div> <ul style="list-style-type: none"> ○ สายพันธุ์อินทผลัม <div data-bbox="1134 757 1342 965" data-label="Image"> </div> <p>ที่มา : สวนภูผาลัม http://www.datepalm.in.th/photo-album/id-๔/</p>

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้</p>	<p style="text-align: center;">ข้อแนะนำ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้</p>
<p>• การเก็บเกี่ยวผลผลิตอินทผลัม</p> <ul style="list-style-type: none"> • ต้นอินทผลัมอายุ ๒-๔ ปี เริ่มให้ผลผลิต สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้ว • ผลผลิตที่ได้ พื้นที่ ๓ ไร่ ให้ผลผลิตจำนวน ๔ ตัน ตัดผลผลิตได้เมื่อครบ ๑๕๐ วันหลังจากออกดอก ถ้าหากตัดก่อน ๑๕๐ วัน ผลอาจจะเหี่ยวได้ • หลังการเก็บเกี่ยว <ul style="list-style-type: none"> ○ คัดผลที่เหี่ยวออก ○ พับพลาสติกที่ขั้ว เพื่อลดการคายน้ำ ○ จัดเตรียมเพื่อขนส่งโดยรถ (รับเองหน้าสวน ขนส่งจำหน่ายตลาดหลัก และท้องถิ่น) <div style="text-align: center;"> </div>	
<p>ผู้บันทึกองค์ความรู้ ชื่อ...นางสาวนฤมล ประทุมมาศ..... ตำแหน่ง ....นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ.</p>	
<p>หน่วยงาน...สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี..... โทรศัพท์ .....๐-๔๒๒๔-๔๘๖๖ ต่อ ๒๓.....</p>	